

ΕΠΑ.Λ. Β' ΟΜΑΔΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α'

ΘΕΜΑ Α1

- A.1.1. α)** Μετά το τέλος του Γαλλοπρωσικού πολέμου «το επαναστατημένο και πολιορκημένο ... γηραιάς ηπείρου». Σχολ. Βιβλίο, σελ. 49.
- β)** Κατά τη διάρκεια του εθνικού διχασμού «η απουσία ομοφωνίας μεταξύ των συμμάχων...εκθρόνισή του», σχολ. Βιβλίο, σελ. 84,
- γ)** η ομότιτλη παράγραφος: «Η δίκη της Νυρεμβέργης», σχολ. Βιβλίο, σελ. 129.

- A.1.2. 1.** – γ
2. – δ
3. – β
4. – ε
5. – α

ΘΕΜΑ Α2

- A.2.1.** Εισαγωγικά μπορούμε να επισημάνουμε ότι η συνθήκη των Σεβρών είναι μία από τις συνθήκες του α' παγκοσμίου πολέμου, ενώ η συνθήκη της Λοζάνης, καθώς και η σχετική σύμβαση, υπογράφηκε μετά το τέλος του Μικρασιατικού πολέμου και μετά τη Μικρασιατική καταστροφή. (Είναι αλήθεια ότι το σχολικό βιβλίο δεν χρησιμοποιεί αυτή την παγιωμένη ορολογία για τα «Μικρασιατικά», αφού μιλάει για «ελληνοτουρκικό πόλεμο». Κατανοητή η αντίστοιχη καταγραφή των μαθητών, ανάλογα με τις γνώσεις και την άποψή τους.) Πάντως σε σχέση με τα αποσπάσματα του βιβλίου, για το περιεχόμενο της συνθήκης των Σεβρών: βλ. σελ. 85, συνθήκη Λοζάνης «Αντίπαλος της Ελλάδας ... Πατριαρχείου», σελ. 93.
 Σύγκριση γίνεται από το βιβλίο στην τελευταία παράγραφο της, σελ. 93.

- A.2.2. α)** Εισαγωγικά στοιχεία από τη σύσταση των ευρωπαϊκών κοινοτήτων, αναλυτικά ό, τι καταγράφεται από «το 1954 απέτυχε... πολιτική ενότητα», σελ. 155.
- β)** κεφ. «Η ευρωπαϊκή Ένωση», σελ. 156.

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ Β1

Η απάντηση στο ερώτημα δίδεται στο σχολικό βιβλίο σελ. 16 στο κεφάλαιο “ο χαρακτήρας της ελληνικής επανάστασης”. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να συνδυασθούν με όσα καταγράφονται στα παραθέματα που δόθηκαν.

Η ακόλουθη απάντηση είναι ενδεικτική.

Παρά τον πολύπλοκο χαρακτήρα της, η Επανάσταση του 1821, ήταν αναμφίβολα προϊόν εθνικού κινήματος και αποσκοπούσε, όπως και τα αντίστοιχα κινήματα της Ευρώπης και της Αμερικής, στην απελευθέρωση του ελληνικού έθνους. Οι Έλληνες εναντιώθηκαν στο Μουσουλμάνο κατακτητή και προέβαλαν το δικαίωμά τους να διεκδικήσουν την απελευθέρωση του έθνους από την εξουσία και την κυριαρχία των Τούρκων. Εξάλλου, από τα κυριότερα συστατικά στοιχεία του ελληνικού εθνικού κινήματος ήταν η καταγγελία της τουρκικής κυριαρχίας ως παράνομης και της εξουσίας του Οθωμανού σουλτάνου ως αυθαίρετης. Οι φιλελεύθεροι όλων των κρατών προέβαλαν, επίσης, το ελληνικό κίνημα κυρίως ως κίνημα εθνικής απελευθέρωσης, το οποίο ταυτόχρονα συνδεόταν και με το δικό τους αγώνα ενάντια στις ευρωπαϊκές εκείνες δυνάμεις που επεδίωκαν την καταστολή κάθε απελευθερωτικού κινήματος. Παράλληλα, η προβολή των Ελλήνων της εποχής ως απογόνων των αρχαίων Ελλήνων και κληρονόμων του αρχαιοελληνικού πολιτισμού έβρισκε απήχηση στην παγκόσμια κοινή γνώμη, ενώ οι διανοούμενοι της εποχής οραματίζονταν την αναγέννηση του αρχαίου ελληνικού πνεύματος. Ακόμα και μια μερίδα των συντηρητικών στοιχείων, εχθρών του φιλελευθερισμού, αντιμετώπισε θετικά το ελληνικό κίνημα, προτάσσοντας τον χριστιανικό του χαρακτήρα.

Όμως η Επανάσταση των Ελλήνων το 1821, που εξασφάλισε στο έθνος, ύστερα από πολλούς αιώνες υποτελής σε ξένους κυριάρχους, ανεξάρτητη εθνική εστία, δεν ήταν μόνο προϊόν εθνικού κινήματος αλλά και πολιτικού.

Το ελληνικό εθνικό και πολιτικό κίνημα αποσκοπούσε όχι απλώς στην απελευθέρωση, στη συγκρότηση ενός ανεξάρτητου εθνικού κράτους, αλλά και στη σύσταση αντιπροσωπευτικής και ευνομούμενης πολιτείας, στη βάση της εθνικής αυτοδιάθεσης και της λαϊκής κυριαρχίας. Προς αυτήν την κατεύθυνση άλλωστε επιχειρηματολογεί και ο Αδ. Κοραΐς, ο οποίος καταδεικνύει ως απώτερο στόχο της Επανάστασης τη δημιουργία ενός ευνομούμενου πολιτεύματος, που θα εδράζεται στα στέρεα θεμέλια της ισονομίας. Στο πλαίσιο της θα τιμωρούνται ή θα επιβραβεύονται όλοι οι πολίτες ανάλογα με τις πράξεις τους. Επιδιωκόμενος δηλαδή στόχος, σύμφωνα με το συντάκτη της πηγής, είναι η πλήρης απαξίωση της έννοιας του πολιτικού προνομίου.

Το σχολικό εγχειρίδιο επισημαίνει πως ανάλογους στόχους είχαν και τα κινήματα στην Ιταλία, τη Γερμανία και την Αμερική, που διαμορφώθηκαν και εμφανίστηκαν υπό την επίδραση των πολιτικών μηνυμάτων που εκπορεύονταν από την επαναστατημένη Γαλλία. Με την άποψη αυτή φαίνεται να συνάδει και η εκτίμηση του Αδ. Κοραΐ, που αποφαινεται πως όλες οι επαναστατικές προσπάθειες που έλαβαν ή εξακολουθούσαν να λαμβάνουν χώρα στην εποχή του, σκόπευαν στη δημιουργία της «ευδαίμονος» πολιτείας, της ευνομούμενης δηλαδή πολιτείας. Αυτό θεωρεί ότι είναι και το βασικό κίνητρο της εξέγερσης των Ελλήνων κατά των Οθωμανών, που ευθύνονταν για τη απώλεια της ελληνικής «ευδαιμονίας», (= ευημερίας).

ΘΕΜΑ Β2

Η οικονομική κρίση του 1929 επηρέασε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας σε παγκόσμιο επίπεδο.

- α) Οι οικονομικοκοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης καταγράφονται στο σχολικό βιβλίο σελ. 104, “Η εκδήλωση και οι συνέπειες της κρίσης (1929-1932), 1η παράγραφος έως “...μόνο στη Γερμανία”.

Σε κοινωνικό επίπεδο οι συνέπειες της κρίσης υπήρξαν δραματικές. Σύμφωνα με τα στοιχεία του παραθέματος Α (Beinstein –Milza), όλες οι κοινωνικές τάξεις αγρότες, αστοί, έμποροι επηρεάστηκαν βαθύτατα. Οι αγρότες κυρίως στις «σιτοπαραγωγικές» χώρες της Ανατολικής Ευρώπης αντιμετώπισαν προβλήματα με την πτώση των πωλήσεων των προϊόντων τους, οι καλλιέργειες μειώνονται αισθητά ως εκ τούτου τα αγροτικά χέρια είναι λιγότερα και οι μεγάλοι γαιοκτήμονες πτωχεύουν. Η οικονομική κρίση έπληξε επίσης το εμπόριο και τη βιομηχανία, λόγω της μείωσης των μισθών, αλλά και επειδή περιορίστηκε το ωράριο εργασίας και η ανεργία κάλπασε. Θύματα της οργής των πολιτών θεωρήθηκαν συχνά οι μετανάστες σε χώρες όπως η Γαλλία, οι οποίοι μάλιστα θεωρούνταν από τους ντόπιους υπαίτιοι της ανεργίας και της διάδοσης επαναστατικών ιδεών. Από την οικονομική κρίση δεν ξέφυγαν ούτε οι μεσαίες τάξεις, στις οποίες δημιουργούσαν προβλήματα οι υποτιμήσεις των νομισμάτων, το κλείσιμο των επιχειρήσεων και η κάμψη του εμπορίου λιανικών πωλήσεων, καθώς οι μικρέμποροι και οι μικροτεχνίτες επηρεάζονταν δραματικά από τις επιλογές των μεγάλων επιχειρηματιών. Ακόμη τα μέτρα για την αναχαίτιση του πληθωρισμού επηρέαζαν τους δημοσίους υπαλλήλους, επομένως και όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης παρατηρήθηκε το φαινόμενο της βιομηχανικής συγκέντρωσης με αφετηρία την ήπειρο της Αμερικής και κατ' επέκταση της Ευρώπης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του παραθέματος Β (Ζαν Λεφέβρ) διαπιστώνουμε ότι πραγματοποιήθηκε συνεργασία ή επέκταση επιχειρήσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, πιο εκτεταμένη από κάθε άλλη προηγούμενη περίοδο κρίσης. (Στο κείμενο γίνεται σύγκριση με όσα συνέβησαν κατά την περίοδο του 1880). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αυτοκινητοβιομηχανία Φορντ, η οποία δημιούργησε θυγατρικές επιχειρήσεις στον Καναδά (1904), στην Αγγλία (1911), στη Γαλλία (1919), στη Γερμανία (1932). Μετά το 1929 αναφέρεται ότι η γερμανική εταιρεία Όπελ και η αγγλική Βωξολ απορροφήθηκαν από τη Τζάνεραλ Μότορς. Επιπροσθέτως ένα άλλο χαρακτηριστικό της αναδιοργάνωσης του αμερικάνικου καπιταλισμού είναι ότι οι μεγάλες κερδοφόρες επιχειρήσεις αύξησαν την παραγωγή τους, αφού πραγματοποιούσαν το 70% της παραγωγής το 1929 έναντι του 49% το 1914.

(Μπορεί να αναφερθεί ότι λύση εξόδου από την οικονομική κρίση θεωρήθηκε η ενίσχυση του κρατικού παρεμβατισμού, που εφαρμόστηκε αρχικά στην Αμερική με επιτυχία και έπειτα και στον υπόλοιπο κόσμο.)

- β) Οι επιπτώσεις του κραχ του 1929 σε πολιτικό επίπεδο υπήρξαν εξίσου σημαντικές με τις κοινωνικοοικονομικές. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Β παραθέματος για τα προβλήματα, που προέκυψαν θεωρήθηκε υπαίτιο το πολιτικό σύστημα που στηριζόταν στη δημοκρατία και στο φιλελευθερισμό. Αυτά επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου όπως προκύπτει από τη σελ. 104, τα στοιχεία της οποίας πρέπει να περιληφθούν στην απάντηση. βλ. “Ισχυρό υπήρξε το πλήγμα...εσωτερικής ιδεολογικής διαφοροποίησης”. Στις πολιτικές συνέπειες μπορεί να αναφερθεί επίσης ότι η κρίση και κυρίως τα επακόλουθά της επηρέασαν καθοριστικά την κατάρρευση της Κοινωνίας των Εθνών.

Συμπερασματικά, η οικονομική κρίση του 1929 αποτελεί τομή στην ιστορία του 20ου αι. Ανέτρεψε παγιωμένες δομές σε οικονομία, κοινωνία, πολιτική και έφερε στο προσκήνιο νέα δεδομένα για τον κλονισμένο πλέον φιλελευθερισμό.